

Länsstyrelsen
Kalmar län

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Egby sjömarker SE0330266

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitat-direktiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har till kommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet.

Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen.

Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper och arters utbredning i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0330266 Egby sjömarker

Kommun: Borgholm

Områdets totala areal: 983,4 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2015-12-14

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-15

Markägarförhållanden:

Privat

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 2002-01-01, regeringsbeslut M2000/1680/Na, pSCI: 2002-01-01, SCI: 2005-01-01,

SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

1170 - Rev

1210 - Driftvallar

1630 - Strandängar vid Östersjön

6210 - Kalkgräsmarker

6280 - Alvar

6410 - Fuktängar

7230 - Rikkärr

A132 - Skärfläcka, *Recurvirostra avosetta*

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

A466 - Sydlig kärrsnäppa, *Calidris alpina schinzii*

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: syftet med Natura 2000-området är att bevara områdets öppna och betespräglade karaktär samt skydda och vårda dess unika land- och vattenmiljöer som bl.a. gör området till en viktig rast- och häckningslokal för fåglar.

Motivering: mycket värdefulla fuktängar med riklig flora och förekomst av flera orkidéarter och många kalkgynnade arter. Sjömarkerna har en unikt lång kontinuitet av hävd. Sjömarkerna har stor betydelse som häck- och rastlokal för vadare och sjöfåglar. Egby sjömarker är utpekade som RAMSAR-område, vilket visar att området är av stor internationell betydelse.

Prioriterade åtgärder:

- upprätthållande av hävd genom bete eller slåtter. Skyddet av området är avhängigt fortsatt skötsel av gräsmarker.
- borttagande av träd och höga buskar i närheten till strandängarna för att minska predationstrycket.
- långsiktigt minskad antropogen påverkan på de marina miljöerna genom lägre nivåer av utsläpp av kväve och fosfor.
- utredning av behovet och konsekvenser av att lägga igen eller dämna diken som påverkar området.
- utredning av att restaurera och återskapa befintliga våtmarker.

Beskrivning av området

Öland sluttar svagt mot öster. Därigenom har breda, flacka sjömarker bildats utmed östkusten, mellan landsvägen och Östersjön. Marken är nästan opåverkad av sentida ingrepp och här finns ett välbevarat bestånd av fornlämningar som belyser bygdens utveckling under mellersta järnåldern. Sjömarkerna och sjöängarna har en unik kontinuitet av hävd. I årtusenden har de nyttjats som betesmark eller slåtteräng, vilket tydligt avspeglas i både flora och fauna. Ängs- och sjömarker är mycket artrika med orkidéer och många andra kalkgynnade och kalkkrävande växter och djur.

Egby sjömarker domineras av fuktängar i väster och av havsstrandängar närmast Östersjön. I området finns också rikligt med skonor där endast salttåliga växter som glasört och saltnarv kan överleva. Markerna är i huvudsak mycket öppna och välhävdade. I några av fuktängarna växer honungsblomster.

Sjömarkerna har en utomordentligt stor betydelse som rastlokal för fåglar. Under hösten kommer stora mängder vadare och gäss från den ryska tundran. Sjömarkerna är även viktiga områden för häckande sjöfåglar och vadare. Häckfåglar i Egby sjömarker är främst vadare som tofsvipa, rödspov, rödbena, skärfläcka och storspov, men även arter som småtärna, silvertärna, skrattnås, gravand, ejder och årta.

Egby sjömarker pekade ut som RAMSAR-område 1974. Ramsarkonventionen innefattar våtmarker av internationell betydelse i synnerhet som livsmiljö för våtmarksfåglar. Området ingår också i nationellt bevarandeprogram för odlingslandskapet samt är regionalt bevarandeområde för jordbrukslandskapet.

Vad kan påverka negativt

Observera att detta endast är några exempel på faktorer som kan skada områdets värden. Att en verksamhet är listad som ett tänkbart problem innebär inte att den är förbjuden. Vissa av verksamheterna kan omfattas av den tillståndsplikt som gäller om det finns risk för betydande påverkan på miljön i Natura 2000-området. I andra fall är inte tillståndsplikten aktuell men behov kommer att finnas att följa upp det specifika problemet. För att få närmare besked om vad som gäller i ett enskilt fall kan det vara lämpligt att ta kontakt med berörd tillsynsmyndighet som är Länsstyrelsen eller vid skogsbruksåtgärder Skogsvårdsstyrelsen.

Följer man som enskild de allmänna hänsynsregler som läggs fast i vår lagstiftning (t.ex. miljöbalken och skogsvårdslagen) eller följer regler i tvärvillkor så har man fullgjort även sina grundläggande krav på hänsyn till Natura 2000-området.

Tvärvillkor omfattar i huvudsak följande områden:

- Begränsning av högsta antalet djur i ett jordbruk
- Försiktighetsmått för gödselhantering, inklusive krav på lagringskapacitet
- Spridning av gödselmedel
- Föreskrifter om andelen höst- eller vinterbevuxen mark
- Försiktighetsåtgärder vid spridning av bekämpningsmedel

För mer information om tvärvillkor se Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Verksamheter m.m. som generellt kan påverka naturtyperna och arterna negativt

-Utsläpp av olja och kemikalier från fartygstrafik i Östersjön.

-Övergödning av marina naturtyper genom t. ex. tillförsel av närsalter i Östersjön.

-Utebliven, försvagad eller felaktig hävd i hävdberoende naturtyper. Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.

-Tillförsel av kväve (gödning) i naturbetesmarkerna via nederbörd, vinterbete, sambete med vallodling eller tillskottsutfodring. I betesmarker med miljöersättning sker tillskottsutfodring i enlighet med åtgärdsplanen.

-Exploatering och förändrad markanvändning i området eller i omgivande marker, t.ex. skogsplantering, uppodling, dikning, dränering eller andra avvattningsföretag, invallning, täktverksamhet, muddring, uppläggande av muddermassor och samhällsbyggande av olika former.

- Övergödning av Östersjön ger sämre vattenkvalité och ökar pålagring med ruttnande fintrådiga alger längs Ölandskusten.

I äldre tider förekom tångtäkt och därigenom hölls strandområdena fria från större tångvallar/driftvallar. Observera att driftvallar med årlig vegetation (1210) är en egen naturtyp varför borttagande av alla driftvallar, som innehåller makroalger, t. ex. bandtång och blåstång, påverkar naturtypen (1210) negativt.

-Insådd av för naturtypen främmande arter, eller att odlade vallväxter sprids naturligt från omgivande åkrar.

-Störningar i hydrologi eller vattenkemi påverkar rikkärr (7230) negativt.

-För hårt fiske eller fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.

-Onaturliga förändringar av vattenutbytet

-Predation av ägg och ungar av framför allt grävling, räv och mink samt korp och kråka.

-Badturism och rörligt friluftsliv som lokalt påverkar viktiga häckningslokaler för våtmarksfåglar negativt.

-Rutinmässig användning av avmaskningsmedel med makrocycliska laktoner (där avermectinerna ingår) bör undvikas eftersom det slår ut den dynglevande insektsfaunan. Särskilt allvarligt är användandet av bolus då detta innebär en giftspridning under flera månader.

Bevarandeåtgärder

Gällande regler:

-Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och naturvårdsförvaltning av området.

-Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 300 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden till exempel uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller till exempel för byggnader som behövs för jordbruket, skogsbruket, fisket eller verksamheter till vilka tillstånd har lämnats enligt miljöbalken.

Förslag till bevarandeåtgärder för Egby sjömarker:

-Natura 2000-området omfattas i nuläget av miljöstöd för bevarande av betesmarker och slåtterängar. Bete, slåtter och röjning av igenväxningsvegetation bedrivs enligt fastställda åtagandeplaner. När innevarande stödperiod upphör behöver skötselavtalet förnyas, antingen genom en ny miljöersättningsperiod eller genom annat avtal.

-För att förbättra det dåliga häckningsutfallet för många av sjömarkens markhäckande fåglar bör mängden träd och buskar, framförallt i form av dungar, i anslutning till vadarnas häckningsplatser minskas då dessa blir tillhåll och utkiksplatser för t.ex. duvhök och boplundrande smådäggdjur och kråkfåglar.

-Viktiga lokaler för häckande tärnor och andra störningskänsliga fåglar bör beläggas med tillträdesförbud för allmänheten under häckningstid, normalt 1 april-31 juli.

-Utredning av behov och konsekvenser att eventuellt lägga igen eller dämna diken med markavvattnade effekt.

- Utredning av att restaurera och återskapa befintliga våtmarker.

-Natura 2000-området berörs av Naturvårdsverkets åtgärdsprogram för sydlig kärrsnäppa. Åtgärdsprogram förordar konkreta och specifika åtgärder för skydd och bevarande av särskilt hotade arter och livsmiljöer. Hänsyn bör tas till dessa.

- Långsiktigt minskande antropogen påverkan på marina miljöer genom lägre utsläpp av närsalter, t. ex. från jordbruket.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Kvantitativa uppföljningsmål för arter utpekade enligt fågeldirektivet:

-Det ska finnas minst 23 par skärfläcka i området.

-Det ska finnas minst 16 par silvertärna i området.

-Det ska finnas minst 5 par av småtärna i området.

Uppföljningsinsatser för detta Natura 2000-område kommer att framgå av den uppföljningsplan som kommer att tas fram.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

1110 - Sandbankar

Areal: 56,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Bankar som är permanent täckta av havsvatten. De ligger vanligen på relativt grunt vatten, med ett maximalt djup på ca 30 meter under havsytan. Bankarna består i huvudsak av sandiga sediment, men andra kornstorlekar kan också förekomma, t ex ler, grus inklusive skalgrus, sten och stenblock. Bankarna skiljer sig topografiskt från omgivande bottenområden.

Det varierande bottensubstratet erbjuder livsmiljöer för både mjuk- och hårbottenlevande arter. Bankarna kan vara fria från vegetation eller täckta av sjögräs och/eller makroalger. De bankar som är belägna längre ut från kusten har ett gott vattenutbyte och fungerar ofta som refug för marina arter som trängts bort från mer kustnära områden.

Trålning och/eller sandsugning kan ha förekommit i habitatet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen sandbankar (1110)

Arealen ska inte understiga 56,2 ha. För att uppnå ett gott bevarandetillstånd ska de sublittorala sandbankarna ha strömförhållanden som garanterar bra vattenomsättning och ger större siktdjup med ingen eller ringa sedimentation. Naturtypen kräver att vattnet är klart utan stor förekomst av partiklar. Vattenkvalitet ska vara god, vilket bl. a. innebär att den antropogena påverkan genom eutrofiering ska långsiktigt minska. Fiske med icke- selektiva redskap ska undvikas. Artsammansättningen ska vara naturlig. Arealen långskottsbottnen behålls eller ökar. Arealen musselbankar får inte minska. För naturtypen typiska arters populationer får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd på grund av den berörda vattenförekomsten inte har uppnått en god ekologisk och kemisk status (Källa: VISS, vatteninformationssystem Sverige).

1140 - Blottade ler- och sandbottnar

Areal: 19,7 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Grunda, sandiga och leriga bottnar som delvis blottas vid lågvatten. Dessa bottnar är ofta fria från makrovegetation men med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Fintrådiga alger kan förekomma.

Naturtypen är viktig för änder och vadarfåglar, som söker föda i de grunda bottarna.

Avgränsning mot strand är medelhögvattenstånd. Det lägsta lågvattenståndet avgränsar habitatet mot djupare vatten.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen blottade ler- och sandbottnar (1140)

Arealen ska vara minst 19,7 ha. Bottarna blottas vid lågvatten. Naturtypen ska uppnå gynnsamt bevarandetillstånd genom att vattenkvaliteten får god ekologisk och kemisk status. Detta nås genom att övergödning och annan antropogen belastning minskar tills den blir försumbar. Naturtypen ska ha naturlig artsammansättning med stora mängder blågrönalger och kiselalger. Vid gynnsamt bevarandestatus utgör naturtypen en viktig miljö för änder och vadarfåglar som födosöksområden. Då vattenkvalitet uppnår god status minskar mängd av drivande mattor av fintrådiga alger. Populationer av för naturtypen typiska arter får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd på grund av den berörda vattenförekomsten inte har uppnått en god ekologisk och kemisk status (Källa: VISS, vatteninformationssystem Sverige).

1170 - Rev

Areal: 274,5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Biogena och/eller geologiska bildningar av hårt substrat förekommande på hård- eller mjukbottenar. Reven är topografiskt avskilda genom att de höjer sig över havsbotten i littoral och sublittoral zon.

Revmiljön karaktäriseras ofta av en zonerings av bentiska samhällen av alger och djurarter inklusive konkretioner, skorpbildningar och korallbildningar. Musselbankar ingår i naturtypen, om dessa har en täckningsgrad överstigande 10%. Rev avgränsas mot omkringliggande botten där revbildningen övergår med mer än 50% i mjukbottenytan och/eller där biogena bildningar understiger 10% av täckningsgraden. Rev avgränsas mot terrestra habitat vid medelvattenståndet.

Trålning kan ha förekommit i habitatet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen rev (1170)

Arealen ska vara minst 274,5 ha. Naturtypen ska uppnå gott bevarandetillstånd genom att vattenkvaliteten uppnår god ekologisk och kemisk status genom minskad eutrofiering och genom att övrig antropogen belastning ska bli försumbar. I naturtypen ska det finnas en naturlig artsammansättning med förekomst av bland annat täta blåstångbälten. Naturtypen ska ha en naturlig och intakt zonerings av bentiska växtsamhällen, vilket leder till hög artrikedom bestående av fisk, mjuk- och hårbottenarter. Sedimentationen förekommer i ringa omfattning eller inte alls. Populationer av för naturtypen typiska arter får inte minska.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd på grund av den berörda vattenförekomsten inte har uppnått en god ekologisk och kemisk status (Källa: VISS, vatteninformationssystem Sverige).

1210 - Driftvallar

Areal: 0,1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Kväverika driftvallar med vegetation av främst ettåriga växter, men ett inslag av fleråriga växter kan förekomma.

Driftvallarna uppkommer genom att tång, vass eller annan vegetation drivit med vattnet genom strömmar och vågrörelser och lagrats upp som ”vallar” längs stränderna. Driftvallar förekommer på flacka stränder dominerade av sten, grus och sand. På det ofta mycket kväverika underlaget förekommer en, frodig vegetation.

I och med att blåstångens utbredning minskat i vissa områden har blåstångsvallarna blivit sällsyntare, medan driftvallar bestående av säv och fintrådiga alger blivit allt vanligare.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen driftvallar (1210)

Arealen ska vara minst 0,10 ha. Driftvallarna ska återfå sin naturliga sammansättning bestående huvudsakligen av blåstång i stället för en sammansättning dominerad av fintrådiga alger och säv. För att uppnå detta mål krävs god vattenkvalitet genom minskad eutrofiering och annan antropogen påverkan. Hög näringsbelastning utgör ett indirekt hot mot blåstångsvallar då blåstångens djuputbredning minskar. Driftmaterialet ska ha en naturlig omsättning och naturlig artsammansättning. Städning av stränderna samt tångtäkt förekommer inte utom i undantagsfall för att inte påverka driftvallarnas struktur.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte ett gynnsamt bevarandetillstånd på grund av den berörda vattenförekomsten inte har uppnått en god ekologisk och kemisk status (Källa: VISS, vatteninformationssystem Sverige).

1630 - Strandängar vid Östersjön

Areal: 17,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Strandbetesmarker och strandängar vid Östersjön.

Merparten av strandängarna är eller har varit påverkade av slätter och/eller betesdrift. Flora och fauna varierar beroende på bl.a. underlag och hävdhistorik, och är oftast präglade av antingen pågående traditionell hävd eller tidigare hävd. Arter som indikerar hävdkontinuitet ska finnas. Naturtypen är i allmänhet helt öppen, men enstaka träd och buskar kan förekomma. I södra Östersjön är strandkämpar en viktig indikatorart på en välhävdad miljö.

Strandhabitatet avgränsas mot havet vid medelvattenståndet.

Vegetationen påverkas av naturliga faktorer som till exempel landhöjning, vattenståndsväxlingar och isskrap och är mer eller mindre tydligt zonerad. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare.

Kommentarer

Strandängar vid Östersjön varierar dock en hel del beroende på var de förekommer.

Landhöjning, vattenståndsvariationer och isskrap har en mycket större inverkan i norra delen av Östersjöområdet vilket leder till en stor variation i naturtypens artinnehåll och en zonerad av vegetationen. Saltrika fläckar (saltbrännor) förekommer i naturtypen, särskilt i södra delen av Östersjön där salthalten är högre. De hävdade strandängarna är viktiga för häckande vadare. På platser med mycket gäss kan betespåverkan från dessa vara betydande och hålla naturtypen öppen.

Kärlväxtfloran på strandängar vid Östersjön är ofta artrik.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * strandängar vid Östersjön (1630)

Arealen ska vara minst 17,3 ha. Naturtypen är starkt präglad av lång kontinuitet av hävd genom bete. I strandängarna ska det förekomma en mosaik av olika hårt betade ytor, vilket gynnar fågellivet. Betestrycket ska vara av sådan styrka att ingen skadlig förnaansamling sker.

Betespåsläppet ska ske efter att fåglarna har kläckt sina ungar i början av juni. Optimalt är att betesdjuren kan beta ända ut till vattenlinjen så att vassvegetation hålls tillbaka. Stängsling mot vattenlinjen bör inte förekomma. God vattenkvalitet är dock en viktig parameter för betesdrift utan stängsling mot vatten. Ingen påtaglig populationsminskning får ske av de arter som är typiska för naturtypen. Vedartad igenväxningsvegetation förekommer inte närmare än 200 meter från stranden eller vid andra gynnsamma häckningslokaler för våtmarksfåglar.

Strandängar genomgår naturlig fluktuation i vattenstånd pga av översvämningar, vilket leder till naturlig tillförsel av näringsämnen till strandängarna.

Bevarandetillstånd

Naturtypen har inte gynnsamt bevarandetillstånd pga av förekomsten av träddungar i direkt närhet till strandängarna.

6210 - Kalkgräsmarker

Areal: 81,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Torra–friska, hävdpräglade kalkgräsmarker nedanför trädgränsen ofta med ett rikligt inslag av örter. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas.

Viktiga orkidélokaler är en prioriterad undergrupp av naturtypen och hyser antingen a) en riklig förekomst av orkidéer, b) en värdefull population av minst en nationellt mindre vanlig orkidéart, eller c) en förekomst (oavsett storleken) av minst en orkidéart som är nationellt eller regionalt sällsynt eller mycket sällsynt.

Kommentarer

Naturtypen är knuten till de områden i Sverige som har kalkrika jordar och förekommer främst i Skåne, Västergötland, Östergötland, Bohuslän (på skalgrus vid kusten), Uppland, Jämtland och på Öland och Gotland.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen kalkgräsmarker (6210)

Arealen ska inte understiga 81,6 ha. Huvudmålet för naturtypen är att behålla höga naturvärden knutna till denna naturtyp genom att det långsiktigt upprätthålls hävd genom bete eller slåtter. Även kontinuerlig röjning av igenväxningsvegetation behöver utföras regelbundet. Till naturtypen är en mångfald av sällsynta, rödlistade, typiska och hävdgynnade arter knutna. Kärlväxtflora är artrik med ett flertal arter av orkidéer. Marken har naturlig näringsstatus utan gödning utom från betande djur. Ingen skadlig förnaansamling får lämnas kvar vid vegetationssäsongens slut. För naturtypen typiska arter får inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

6280 - Alvar

Areal: 17,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Olika växtsamhällen på tunt eller obefintligt jordtäckte på kalkhällar. Vegetationen varierar bl.a. beroende på mark- och vattenförhållanden (kornstorlek, jorddjup, markrörelser m.m.) och hävd. Särskilt artrika miljöer utvecklas vid en småskalig blandning av små hälltor, grusig vittringsjord och jordfyllda sprickor i berget. På svagdränerad mark utvecklas ofta en polygonstruktur beroende av bl.a uppfrysningrörelser i vittringsgruset.

Två undertyper finns:

6280 a) *Nordiskt alvar med tunna (0–30 cm) vittringsjordar på (ordoviciska) kalkhällar.

Växttäckte, som sällan är helt slutet, är ofta artrikt. Flera olika växtsamhällen kan urskiljas, bl.a. fårsvingelalvar, solvändealvar och vätar.

6280 b) *Prekambriska kalkhällmarker med inget eller mycket tunt jordtäckte. Växttäckte är sällan helt slutet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen * alvar (6280)

Arealen ska vara minst 17,2 ha. Alvar präglas av olika växtsamhällen på tunt eller obefintligt jordtäckte på kalkhällar. Växttäckte är uppsrucket. Målet med naturtypen är att hålla alvaret välhävdad och att inte tillåta att det blir igenväxt med en, slån och andra buskar. Trädskiktet får inte heller bli för tätt där jorden har något större djup. Alvaret är även präglad av naturligt uppfrysningfenomen på vintern och av återkommande torkstress på sommaren. Den särpräglade floran och faunan som är knutna till alvaret ska bibehållas med naturlig artsammansättning. De för naturtypen typiska arters populationer ska inte minska påtagligt.

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

6410 - Fuktängar

Areal: 122,6 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Hävdpräglade fuktängar med blååtätel eller starr nedanför trädgränsen. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet, men kan vara stadd i igenväxning. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0-30 %. Hävdgynnade arter ska finnas. Två undertyper finns:

6410 a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bl.a. "kalkfuktängen".

6410 b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvrika, med blååtätel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet.

Kommentarer

Fuktängar är en vanlig naturtyp i hela Sverige och är starkt varierande beroende på geografisk belägenhet och markens beskaffenhet. Naturtypen är beroende av hävd, antingen genom bete eller slåtter.

Fuktängarna kan vara mycket örtrika och kan ibland hysa ovanliga växter. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. De har också mycket stor betydelse för fågellivet.

Mark som på grund av igenväxning, felaktig skötsel eller annan påverkan i stort sett saknar karakteristiska arter och inte går att restaurera inom en rimlig tid bör i normalfallet inte räknas som naturtyp. Detta gäller även mark som är så starkt gödningspåverkad att kvävegynnade växter helt dominerar fältskiktet.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen fuktängar (6410)

Arealen ska vara minst 122,6 ha. Kalkfuktängar som hyser ett stort antal kalkgynnade och kalkkrävande arter. Fuktängarna innehåller ett flertal orkidéarter och andra skyddsvärda arter. Fuktängarna ska förbli öppna tack vare fortsatt hävd och genom kontinuerliga röjningsinsatser. Fuktängarnas hydrologi ska vara opåverkad. Mosaik av olika hårt betade ytor är gynnsamt för fågellivet. Typiska arters populationer får inte minska påtagligt (t. ex. darrgräs, ängsstarr, slankstarr, vildlin, blååtätel, slåtterblomma, majviva, svinrot, älvväxing, ängsvädd, skedand, bläsand, kornknarr, tofsvipa).

Bevarandetillstånd

Naturtypen bedöms ha ett gynnsamt bevarandetillstånd.

7230 - Rikkärr

Areal: 0,4 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Minerotrofa myrar och rika källmiljöer oavsett lutning och förekomster av morfologiska strukturer, där ständig tillförsel av baskatjonrikt vatten från omgivningen sker. Detta medför att pH-värdet i myren vanligen är 6 eller högre. Habitatets utbredningsområde överensstämmer med områden där berggrunden och/eller jordtäcket är rikt på baskatjoner, vanligtvis kalcium. Rikkärren är generellt oligotrofa-mesotrofa och näringsbegränsade då kalcium komplexbinder fosfat.

Torvdjupet är ofta grundare än i fattigare myrar och kan understiga 30 cm, men bottenkiktet byggs upp av rikkärssindikerande brunmossor (t ex släktena *Scorpi-dium* och *Campylium*) eller i vissa fall vitmossor. Morfologiska strukturer i torven utgörs i de fall de förekommer av tuvbildning, mindre sträng- och flarkbildningar och källkupoler.

Både öppna och trädklädda rikkärr inkluderas i habitatet, vilket kan ha en krontäckning av 0-100%. Vegetationen domineras av olika halvgräs och örter. Rikkärren har en speciell flora och fauna som varierar med t ex krontäckningsgrad, kalkhalt och näringsförhållanden.

Tre undergrupper kan urskiljas:

- Öppna hävdade rikkärr (krontäckning 0-30%)
- Öppna ohävdade rikkärr (krontäckning 0-30%)
- Trädklädda och videbevuxna rikkärr (krontäckning 30-100%)

Naturlighetskriterier: Kärrets hydrologi och hydrokemi får inte vara tydligt generellt påverkad av antropogena ingrepp. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av myren kan medges. Rikkärr är ofta störningsgynnade eller beroende av hävd, särskilt i södra Sverige har ängsbruk och betesdrift påverkat vegetationens sammansättning. Många rikkärr som inte fortsatt hävdas växer igen till sumpskog. Rikkärr stadda i igenväxning på grund av fysiska ingrepp eller utebliven hävd ska fortfarande hysa störningsgynnade arter eller vara möjliga att återställa utan omfattande insatser. Naturliga störningar kan dock medföra stabil rikkärsväxning även om krontäckningen är hög.

Bevarandemål

Bevarandemål för naturtypen rikkärr (7230)

Arealen ska vara minst 0,4 ha. Naturtypen är beroende av kontinuerlig hävd med regelbundna röjningsinsatser för att förhindra igenväxning. Även naturlig störning genom översvämningar är en viktig faktor för naturlig dynamik. Hydrologi och vattenkemi i våtmark och dess omgivning bibehålls opåverkade. Rikkärr tillförs ständigt basiskt, mineralrikt vatten. Rikkärren har hög artrikedom och utgör en viktig lokal för orkidéfloran. Typiska arters populationer får inte minska påtagligt. Rikkärren hålls fria från antropogen påverkan, t. ex. dikning för att bibehålla högt vattenstånd och naturlig dynamik.

Bevarandetillstånd

Status kan bedömas först efter att uppföljningsinsatser har genomförts i området.

A132 - Skärfläcka, Recurvirostra avosetta

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Skärfläckan vill ha tillgång till lämpliga häckningsplatser i form av grunda vikar och bukter längs flacka kustpartier. Nyckelfaktorn är stora områden med grunt vatten och sandiga eller gyttjiga bottenar. Arten kräver relativt stora områden och de bästa lokalerna omgärdas av öppna, välhävda strandängar.

Boet läggs mycket nära vattenlinjen, t.ex. på låglänta strandängar, i tångvallar, på låga holmar eller sandrevlar.

Spridningsförmåga

Skärfläckan hävdar revir och rör sig då inom ett område i storleksordningen 25-50 ha.

Arten övervintrar i sydvästra Europa och nordvästra Afrika.

Hotbild

Brist på strandängar i hävd kan bli ett ökande hot i framtiden. Badturism och rörligt friluftsliv är lokalt ett hot mot beståndet i vart fall indirekt genom att fåglarna tvingas bort från de bästa häckningsplatserna och ut i sekundära miljöer. Störningar har resulterat i att många häckningar misslyckats. Upprepade störningar kan orsaka att hela kolonier överges.

Lokalt kan predation från räv och kråka vara ett stort problem.

Artens vana att placera boet precis i vattenlinjen gör att häckningarna ofta spolieras av stormar och högvattenperioder under våren och försommaren. Det finns tecken från Öland på att skärfläckan föredrar att häcka vid vattensamlingar omedelbart innanför den egentliga strandlinjen, något som skulle kunna vara ett försök att minska effekterna av höga vattennivåer under botiden.

Bevarandemål

Arten ska ha en stabil eller ökande populationsutveckling.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gynnsamt.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Silvertärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt till störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden framför allt frånvaro av mink och räv.

Spridningsförmåga

Under häckningen födosöker silvertärnorna inom ett område i storleksordningen 25 km². Arten övervintrar längs södra Afrikas kust och i Södra Ishavet.

Hotbild

I skärgårdarna medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv lokalt stora störningar.

Ohävd och igenväxning av tidigare öppna kust- och skärgårdsområden kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner. Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet. Lokalt kan förekomst av mink leda till att arten försvinner.

Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Bevarandemål

Arten ska ha en stabil eller ökande populationsutveckling.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gynnsamt.

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Ekologiska krav

Småtärnan behöver föda i form av småfisk och större kräftdjur. Arten är strikt bunden till långgrunda strandområden och jagar i regel patrullerande utanför strandlinjen. Tillgång på lämpliga häckningsplatser är av allt att döma en begränsande faktor. Arten häckar på kala sandstränder, på låga sand- eller grusrevlar och på industri- och utfyllnadsmark vid kusten. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden och framför allt mink och räv bör hindras nå häckningsplatserna. Uppsättning av tornfalksholkar måste undvikas i närheten av tärnkolonier.

Spridningsförmåga

Under häckningen kan födosöken utsträckas åtskilliga km bort från boplatsen.

Arten övervintrar längs Afrikas västkust.

Hotbild

Badturism och rörligt friluftsliv är ett hot mot beståndet – i vart fall indirekt genom att fåglarna tvingas bort från de bästa häckningsplatserna och ut i sekundära miljöer. Som en följd av detta misslyckas många häckningar när bon har laggs på mindre lämpliga platser. Det fria fisket längs kusterna har också lett till att häckningar spolierats, när sportfiskare uppehållit sig alltför nära boplatserna under längre tid.

Expansionen av gråtrut längs kusterna har lokalt lett till att småtärnan trängts undan från sina häckningsplatser.

Småtärnan är relativt långlivad vilket gör den extra känslig för miljögifter.

Bevarandemål

Populationsstorleken ska vara stabil eller ökande i området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara gynnsamt.

A466 - Sydlig kärrsnäppa, *Calidris alpina schinzii*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Livsmiljö

Den sydliga kärrsnäppan ställer stora krav på sin häckningsbiotop. Den återfinns på hävdade, våta och öppna gräsmarker där vegetationen inte blir högre än 10-20 cm. Lämpliga födosöksplatser finns vid havs- eller sjöstränder, småpölar eller rinnande vatten. Dessa krav uppfylls i dag främst vid kustnära gräsmarker där lämpligt betetryck kan upprätthållas. Den sydliga kärrsnäppan kan på vissa lokaler häcka ganska tätt (t.ex. Foteviken i Skåne där det på Vellinge ängar noterats tätheter motsvarande 200 par/km²), men numera hyser de flesta häckplatserna bara enstaka par. Vegetationens höjd är viktig vid valet av boplats. De flesta bon påträffas på torrt underlag i 5-15 cm hög vegetation av ”mjuka” gräsarter, tillräckligt högt för att dölja boet och den ruvande fågeln, men samtidigt så lågt att fågeln har fri utblick över den närmaste omgivningen. Boet ligger ofta i fjolårsgräs. Strandzonen är av störst betydelse för kärrsnäppornas födosöksnyttjande. Födan för de vuxna fåglarna utgörs av havsborstmaskar, små kräftdjur, mollusker och insektslarver. Ungarna äter fram till de blir flygga mest vuxna insekter som myggor, harkrankar och skalbaggar som de hittar i gräset.

Fortplantning

Sydlig kärrsnäppa är en relativt långlivad art med flera reproduktionstillfällen i livet. Den vanligtvis enda äggkullen består av fyra ägg, men ett par kan producera en omläggning ifall den första kullen förloras tidigt på säsongen. Enstaka honor producerar en andra kull med en ny hanne efter det att de övergivit sina ungar från första kullen. Ruvningstiden är 21–22 dygn och ungarerna blir flygfärdiga efter ungefär lika lång tid. Båda könen tar del i ruvningen, med hannen vanligtvis den som ruvar merparten av tiden.

Flyttning och spridning

Häckningen inleds i april och när ungarerna blivit flygfärdiga i slutet av juni början av juli överges häckningsplatserna. Honan lämnar häckningsområdet först, redan någon vecka efter kläckningen, och överlåter åt hannen att ta hand om ungvårdnaden. Vintern tillbringas troligen i sydvästra Europa, norra och nordvästra Afrika. Under flyttningen rastar sydliga kärrsnäppor bl.a. i den tyska delen av Vadehavet (juni-juli) och i inre delen av Biscayabukten (mars-april). De sydliga kärrsnäpporna är starkt hemortstrogna och de vuxna fåglarna återvänder oftast till samma häckplats år efter år oavsett utgången av tidigare års häckningsförsök. Om en lokal försämras vid t.ex. upphört betetryck kan fåglarna ändå återvända till lokalen flera år i rad och stanna på lokalen hela häckningssäsongen utan att häcka. Vid skilsmässor tycks det alltid vara honorna som byter revir och boplats, då oftast inom samma lokal, mer sällan till en närliggande lokal.

Bevarandemål

Den negativa trenden för sydlig kärrsnäppa på sjömarkerna ska vändas och på sikt nå upp till de nivåer arten låg på vid millenieskiftet på ca 2-3 par i området.

En för arten lämpligt betetryck ska hållas på sjömarkerna där djuren tillåts beta ut i vattnet och där det är lämpligt ska markavvattningarna läggas igen för att öka arealen våtmarker på strandängarna.

Bevarandetilstånd

Bevarandetilståndet är inte gynnsamt. Arten har minskat med ca 50% på Öland sedan 1998.

Dokumentation

Artdatabanken. Faktablad för rödlistade arter. www.artdatabanken.se

Forslund, M (red). 2001. Natur och kultur på Öland. Naturvårdsprogram för Kalmar län. Länsstyrelsen i Kalmar län.

Hylander, K., 1993. Våtmarksinventering av Öland. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelande 1994:3.

Länsstyrelsens databaser för häckfågelinventering på Ölands sjömarker till och med 2016.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Naturvårdens riksintressen, Öland. Meddelande 1989:14.

Uppdaterade versioner finns på Länsstyrelsens hemsida. www.lansstyrelsen.se/kalmar

Länsstyrelsen i Kalmar län. Odlingslandskapet, bevarandeprogram för Borgholms kommun. Meddelande 1995:25

Länsstyrelsen i Kalmar län. Ängs- och hagmarksinventeringen, Borgholms kommun.

Meddelande 1991:03

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar för Natura 2000. www.naturvardsverket.se

Naturvårdsverket. 1999. Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Sjöar och vattendrag. Rapport 4913 Stockholm.

Naturvårdsverket. 1999. Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Kust och hav. Rapport 4914 Stockholm.

Naturvårdsverket, 1996. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Stockholm.

Pettersson, J. Fåglar på Ölands sjömarker 1988 och 1998. Meddelande 2001:12. Länsstyrelsen i Kalmar län.

Wallin Mats, Wallin Kjell och Truvé Johan. Fågelfauna på Ölands sjömarker - inventeringar 1988-2008. Länsstyrelsen 2009:8.

Opublicerat källmaterial

Åtagandeplaner för EU:s miljö stöd

Ängs- och Betesmarksinventeringen 2002-2004

Bilagor

Förteckning över rödlistade arter påträffade i området

Objektskarta

Karta över Natura 2000-habitat i objektet

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Rödlistekategori
FJÄRILAR		
sexfläckig bastardsvärmare	<i>Zygaena filipendulae</i>	NT
FÅGLAR		
rödspov*	<i>Limosa limosa</i>	CR
storspov	<i>Numenius arquata</i>	NT
kentsk tärna	<i>Sterna sandvicensis</i>	VU
duvhök	<i>Accipiter gentilis</i>	NT
småtärna	<i>Sternula albifrons</i>	VU
berglärka	<i>Eremophila alpestris</i>	VU
årta	<i>Anas querquedula</i>	VU
roskarl	<i>Arenaria interpres</i>	VU
kärrensäppa, underarten schinzii *	<i>Calidris alpina schinzii</i>	CR
silltrut	<i>Larus fuscus</i>	NT
svärta	<i>Melanitta fusca</i>	NT
ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	NT
höksångare	<i>Sylvia nisoria</i>	VU
buskskvätta	<i>Saxicola rubetra</i>	NT
sånglärka	<i>Alauda arvensis</i>	NT
ejder	<i>Somateria mollissima</i>	VU
hussvala	<i>Delichon urbicum</i>	VU
KÄRLVÄXTER		
honungsblomster	<i>Herminium monorchis</i>	VU
jordtistel	<i>Cirsium acaule</i>	NT
vanlig backtimjan	<i>Thymus serpyllum subsp. serpyllum</i>	NT
majviva	<i>Primula farinosa</i>	NT
ljus solvända	<i>Helianthemum nummularium subsp. nummularium</i>	NT
backklöver	<i>Trifolium montanum</i>	NT
slidsilja	<i>Selinum dubium</i>	NT
smalruta	<i>Thalictrum simplex subsp. tenuifolium</i>	NT
trubbstarr	<i>Carex obtusata</i>	EN
vanlig ängsstarr	<i>Carex hostiana var. hostiana</i>	NT
ängsnattviol	<i>Platanthera bifolia subsp. bifolia</i>	NT
ängsstarr	<i>Carex hostiana</i>	NT
plattsäv	<i>Blysmus compressus</i>	NT
stenfrö	<i>Lithospermum officinale</i>	NT
ängsskära	<i>Serratula tinctoria</i>	NT
loppstarr	<i>Carex pulicaris</i>	VU
vanlig sandviol	<i>Viola rupestris subsp. rupestris</i>	NT
ölandsstarr	<i>Carex colchica</i>	NT
ölandsmåra	<i>Galium oelandicum</i>	NT
sankmaskros	<i>Taraxacum pseudosuecicum</i>	CR
STORSVAMPAR		
dvärgjordstjärna	<i>Geastrum schmidelii</i>	NT

* =Åtgärdsprogram för arten finns/planeras

Rödlistekategorier:

RE - Försvunnen

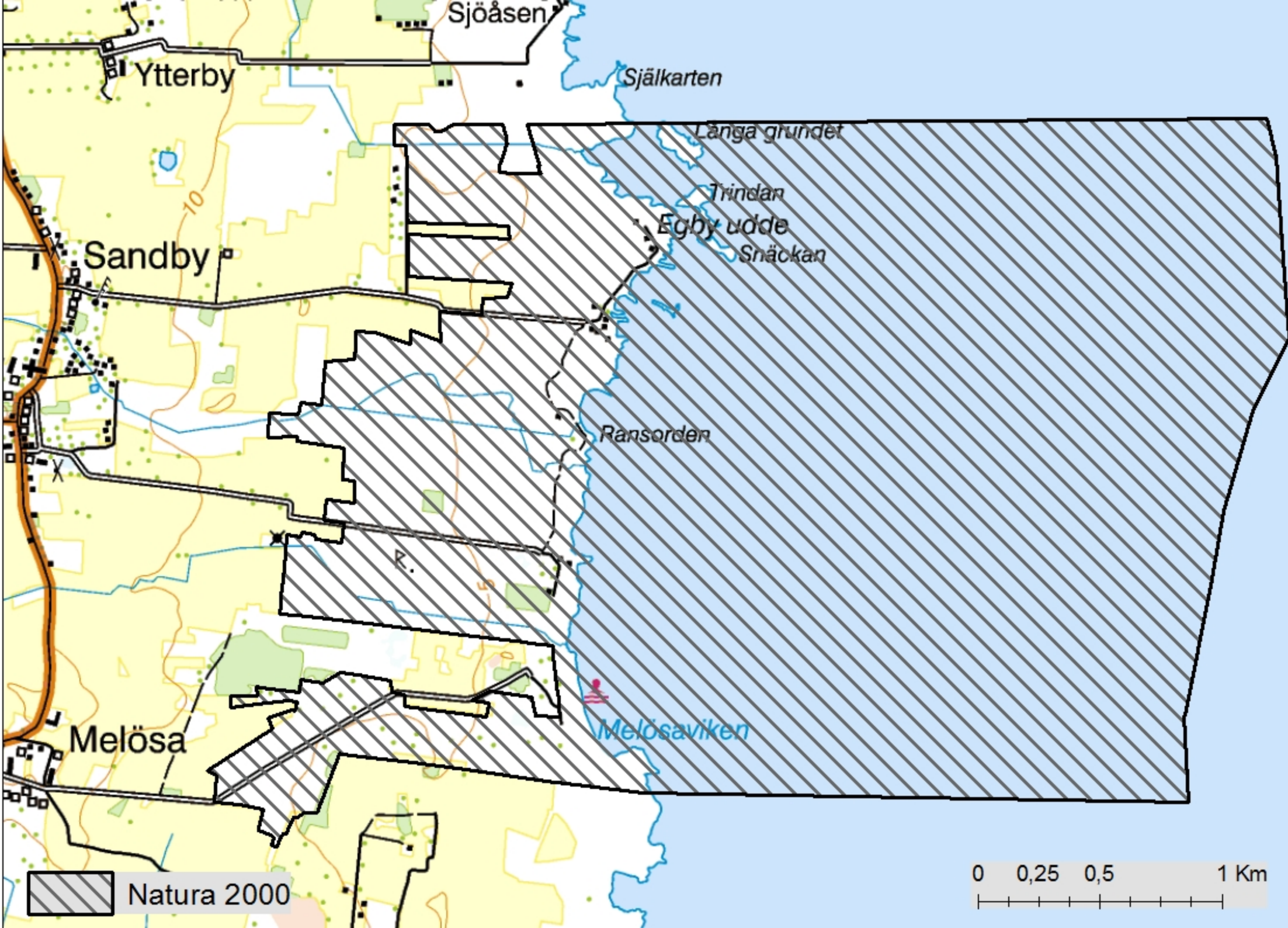
CR - Akut hotad

EN - Starkt hotad

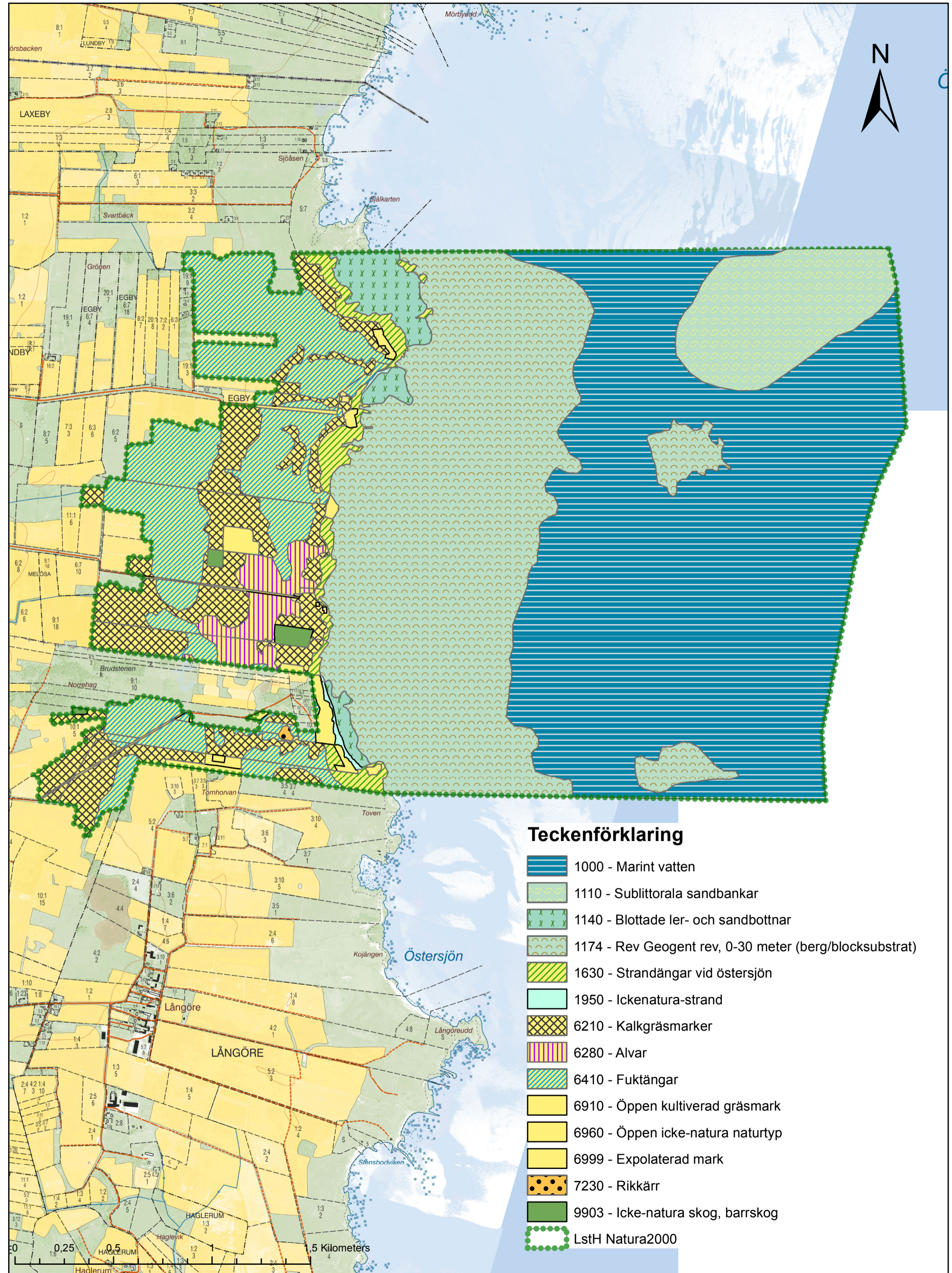
VU - Sårbar

NT - Missgynnad

DD - Kunskapsbrist

Natura 2000-habitat i Egby sjömarker SE0330266

Teckenförklaring

- 1000 - Marint vatten
- 1110 - Sublittoral sandbankar
- 1140 - Blottade ler- och sandbottnar
- 1174 - Rev Geogent rev, 0-30 meter (berg/blocks substrat)
- 1630 - Strandängar vid östersjön
- 1950 - Ickenatura-strand
- 6210 - Kalkgräsmarker
- 6280 - Alvar
- 6410 - Fuktängar
- 6910 - Öppen kultiverad gräsmark
- 6960 - Öppen icke-natura naturtyp
- 6999 - Expolaterad mark
- 7230 - Rikkärr
- 9903 - Icke-natura skog, barrskog
- LstH Natura2000